

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**Кафедра публічного управління,
менеджменту інноваційної діяльності та дорадництва**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ неперервної освіти і туризму
д.ю.н., професор Іван Гриценко
“5” червня 2023 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри публічного управління,
менеджменту інноваційної діяльності
та дорадництва
Протокол № 15 від “5” червня 2023 р.
В.о. завідувача кафедри:
д.держ.упр., доцент Сергій Приліпко

“РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП “Публічне управління та адміністрування”
д.держ.упр., доцент Володимир Олійник

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Галузь знань: 28 “Публічне управління та адміністрування”

Спеціальність 281 “Публічне управління та адміністрування”

Освітньо-професійна програма: “Публічне управління та адміністрування”

Освітній ступінь: магістр

Розробник: д.е.н, професор кафедри публічного управління та менеджменту
інноваційної діяльності Витвицька Ольга Данилівна

Київ – 2023

**1. Опис навчальної дисципліни
“Публічне управління інноваційною діяльністю”**

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	28 “Публічне управління та адміністрування”	
Спеціальність	281 “Публічне управління та адміністрування”	
Освітньо-професійна програма	“Публічне управління та адміністрування”	
Освітній ступінь	магістр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	-	2
Семестр	-	3
Лекційні заняття	-	8 год.
Практичні, семінарські заняття	-	6 год.
Самостійна робота	-	106 год.
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	-	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – викладення студентам необхідних теоретичних основ, методичних підходів і формування у студентів практичних навичок щодо принципів, прийомів і методів реалізації інноваційної регіональної політики, форм інновацій, методів та основного інструментарію щодо їх створення й реалізації, побудови системи менеджменту інноваційних процесів та їх публічного управління на місцевому рівні, опанування практичних методів стратегічного управління інноваціями в органах місцевого самоврядування та оцінювання ефективності інноваційної діяльності.

Для досягнення мети поставлені такі основні завдання:

- визначення та аналіз сутності основних сучасних вітчизняних і зарубіжних концепцій організації та процесу розробки й реалізації інновацій, інноваційних процесів та інноваційної регіональної політики з урахуванням їх застосування на практиці в умовах України;
- виявлення найбільш розповсюджених та нових підходів до аналізу можливості реалізації інновацій, ознайомлення з методами творчого пошуку інноваційних проектів та розробки інновацій на місцевому рівні;
- визначення методичних принципів організації інноваційної діяльності як на рівні окремої організації, так і на рівні регіону і країни в цілому;
- обґрунтування необхідності розробки, фінансування та стимулювання інноваційних проектів та рівня її конкурентоспроможності серед альтернативних варіантів інноваційного розвитку територіальних громад.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення теоретичних концепцій та методики формування інноваційної регіональної політики, підходів і критеріїв визначення та обґрунтування вибору альтернативних інноваційних пропозицій оформлених у вигляді проектів, програм за умов мінливого середовища.

З метою кращого засвоєння навчального матеріалу дисципліни студенти повинні спочатку опанувати знаннями та навичками в галузі загальної економічної теорії, менеджменту, публічного управління, публічної політики та євроінтеграційних процесів, вміти простежувати вплив чинників зовнішнього та внутрішнього середовища на основні економічні показники та їх фінансовий стан.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати:**

- економічну сутність основних категорій інноваційної теорії;
 - задачі, принципи та сутність основних етапів здійснення публічного управління інноваційною діяльністю як на локальному рівні, так і на глобальному;
 - особливості інформаційного забезпечення інноваційної діяльності;
- структуру чинників оцінки зовнішнього та внутрішнього середовища і механізм їх впливу на процес прийняття та реалізації управлінських рішень щодо реалізації інноваційних процесів в органах місцевого самоврядування;

- матричні методи визначення стадії життєвого циклу інноваційної продукції та стратегічних напрямів розвитку інноваційної діяльності територіальних громад;
- структуру та особливості застосування засобів фінансування і стимулювання суб'єктів публічного управління до здійснення інноваційних процесів на місцевому рівні;
- особливості регулювання та державної підтримки інноваційних процесів в Україні та за кордоном.

вміти:

- правильно формулювати місію та цілі суб'єктів інноваційної діяльності використовуючи інформацію щодо їх діяльності;
- визначати стадію життєвого циклу продукту та основні напрямки реалізації заходів щодо підвищення його ефективності на місцевому рівні;
- генерувати та проводити попередній відбір комерційно привабливих інноваційних рішень шляхом розробки карт ідей з використанням методів генерації ідей (мозкового штурму, колективного блокноту тощо);
 - робити обґрунтований вибір фінансових джерел, що залучаються на інноваційні цілі для розвитку територіальних громад;
 - відбирати варіант інвестування окремих проектів на основі розрахунку відповідних показників, що свідчать про інвестиційну привабливість проекту;
 - підбирати релевантну інформацію щодо дії факторів внутрішнього середовища, аналізувати та узагальнювати її у відповідних документах;
 - виявляти загрози й можливості впливу внутрішніх та зовнішніх чинників на інноваційну діяльність на регіональному рівні.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК): здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність розробляти та управляти проектами; здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність управляти різнобічною комунікацією; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

фахові (спеціальні) компетентності (ФК): здатність організовувати діяльність органів публічного управління та організацій різних форм власності. здатність визначати показники сталого розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях; здатність забезпечувати належний рівень якості управлінських продуктів, послуг чи процесів; здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій; здатність вести дослідницьку діяльність, включаючи аналіз проблем, постановку цілей і завдань, вибір способу й методів дослідження, а також оцінку його якості.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Тема 1. Інноваційна політика на регіональному рівні

Необхідність, мета й типи державної інноваційної політики. Види інноваційної політики: поточна й довгострокова інноваційна політика. Поняття методів й інструментів державного регулювання інноваційної діяльності.

Класифікація інструментів державної інноваційної політики. Види пільг щодо реалізації інновацій використовувани в Україні. Аналіз інституційно-правового середовища для суб'єктів інноваційного процесу. Регулюючі органи інноваційної діяльності та їх обов'язки. Змістова характеристика інноваційної політики на регіональному рівні. Складові елементи інноваційної політики на регіональному рівні. Місце публічного управління інноваційною діяльністю в загальній стратегії розвитку регіону.

Поняття інноваційної стратегії. Наступальні, захисні, імітаційна, залежна, традиційна, «за нагодою» стратегія, їх сутність та різновиди. Завдання щодо розроблення інноваційної стратегії. Прийняття стратегічних рішень на альтернативній основі. Принципи формування інноваційної регіональної політики.

Тема 2. Організація та управління інноваційною діяльністю на місцевому рівні

Об'єктивна необхідність і поняття управління інноваційним процесом. Основні цілі управління інноваціями. Функції управління інноваційною діяльністю. Організація управління інноваційною діяльністю на місцевому рівні. Управління за цілями та мережеве управління інноваційними проектами.

Поняття організаційної структури управління інноваціями. Застосування певних організаційних форм реалізації нововведень в залежності від типу інноваційної стратегії. Зв'язок інновацій, досліджень та програм місцевого розвитку територій. Формування та функціонування нових організаційних структур: регіональні науково-технологічні центри, науково-технологічні парки, технополіси.

Тема 3. Механізми підтримки реалізації інструментів інноваційного розвитку територіальних громад

Сутність і значення інноваційного розвитку суспільства на основі інтелектуального капіталу. Стратегічна парадигма інноваційного розвитку територіальних громад. Організація власної системи техніко-технологічного й інноваційного розвитку територіальних громад. Використання науково-технічного потенціалу зовнішньої системи для техніко-технологічного й інноваційного розвитку. Моделювання інноваційного розвитку територій.

Етапи становлення та розвитку систем державної підтримки і розвитку малого та середнього інноваційного підприємництва. Механізми підтримки інноваційного підприємництва для розвитку територіальних громад.

Характеристика механізмів підтримки та розвитку інноваційної венчурної діяльності. Сучасні системи державної та регіональної підтримки розвитку інноваційних проектів у провідних країнах світу.

Тема 4. Фінансування та стимулювання інноваційної діяльності в органах місцевого самоврядування

Стратегія фінансування інноваційної діяльності в органах місцевого самоврядування. Принципи, вимоги та алгоритм щодо фінансування інноваційних проектів та програм. Характеристика різних видів фінансування інноваційних проектів та програм. Внутрішні та зовнішні джерела фінансування. Ризики залучення окремих видів інвестиційних ресурсів. Платність інвестиційних ресурсів. Вибір джерел інвестування інноваційних проектів та програм: вітчизняні та іноземні банки, портфельні інвестори – приватні фонди й фонди допомоги, стратегічні інвестори, міжнародні проекти технічної допомоги.

Поняття ризикового капіталу. Особливості венчурного фінансування інновацій. Правила пошуку перспективних партнерів для фінансування венчурним капіталом. Мотиваційні аспекти інноваційної діяльності персоналу в органах місцевого самоврядування.

Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	ти ж ні	ус бо го	у тому числі					усь го	у тому числі				
			л	п	ла б	інд	с.р		л	п	ла б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовний модуль 1. Організація інноваційної діяльності													
Тема 1. Інноваційна політика на регіональному рівні	-	-	-	-	-	-	-	32	2	2	-	-	28
Тема 2. Організація та управління інноваційною діяльністю на місцевому рівні	-	-	-	-	-	-	-	28	2	1	-	-	25
Разом за змістовим модулем 1	-	-	-	-	-	-	-	60	4	3	-	-	53
Змістовний модуль 2. Механізми підтримки інноваційної діяльності													
Тема 3. Механізми підтримки реалізації інструментів інноваційного розвитку територіальних громад	-	-	-	-	-	-	-	30	2	1	-	-	27
Тема 4. Фінансування та стимулювання інноваційної діяльності в органах місцевого самоврядування	-	-	-	-	-	-	-	30	2	2	-	-	26
Разом за змістовим модулем 2	-	-	-	-	-	-	-	60	4	3	-	-	53
Усього годин	-	-	-	-	-	-	-	120	8	6	-	-	106

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз організаційно-правових основ організації інноваційної діяльності на регіональному рівні	2
2	Практичні аспекти управління, організації нововведень та підтримки інноваційного підприємництва розвитку територіальних громад	2
3	Механізми фінансової підтримки інноваційної діяльності в органах місцевого самоврядування	2
Всього:		6

5. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Інноваційна діяльність на регіональному рівні.
2. Інноваційний розвиток в Україні.
3. Становлення теорії інноваційного розвитку та її сучасні концепції.
4. Науково-технічний прогрес та інвестиційна політика.
5. Інноваційний менеджмент в ринковій системі господарювання.
6. Розвиток національної інноваційної системи України.
7. Економічна оцінка державних пріоритетів економічного розвитку.
8. Наукова та науково-дослідна діяльність в Україні.
9. Роль освіти в ринкових умовах.
10. Інноваційна політика провідних країн світу: США, Японії, Франції.
11. Державне регулювання інноваційної діяльності в Україні.
12. Сучасні інноваційні стратегії.
13. Методи вибору інноваційної стратегії на регіональному рівні.
14. Стратегічне планування, як елемент стратегічного управління та метод реалізації інноваційної стратегії.
15. Нові організаційні форми, які забезпечують розвиток інноваційних процесів.
16. Інноваційні фонди і венчурне підприємництво.
17. Проблеми створення і функціонування технопарків і технополісів в Україні.
18. Кадрове планування інноваційної структури.
19. Система мотивації інноваційної діяльності в організації.
20. Стиль керівництва і формування інноваційної культури в організації.
21. Особливості підготовки та реалізації інноваційних проектів.
22. Критерії добору оптимального варіанта інноваційного проекту.
23. Функціонально-вартісний аналіз інноваційного об'єкту.
24. Особливості взаємодії організації та нововведень на регіональному рівні.
25. Управління організаційними змінами і способи подолання проблем, які при цьому виникають.
26. Інновації і трансфер технологій.

Варіант № 1

1. Теоретичне питання.

1. Державне регулювання інноваційної діяльності в Україні.
2. Назвіть види і джерела фінансування інноваційної діяльності на регіональному рівні

Тести:

1. Формування інноваційної політики має здійснюватися на основі таких принципів:
 - а) орієнтація на вирішення поточних проблем інноваційної діяльності, цілеспрямованість, орієнтація на потреби ринку, планомірність;
 - б) переважання стратегічної спрямованості, орієнтація на потреби ринку, цілеспрямованість, комплексність, планомірність, інформаційна забезпеченість;
 - в) орієнтація на потреби ринку, цілеспрямованість, науковий підхід до обґрунтування інноваційних рішень, комплексність, планомірність.
2. До складових інноваційної регіональної політики не належать:
 - а) маркетингова політика;
 - б) політика у галузі науково-дослідницьких і проектно-конструкторських робіт;
 - в) політика структурних змін;
 - г) виробнича політика;
 - г) інвестиційна політика.
3. Здатність до стабільної виробничої діяльності в межах обраної стратегії в умовах складного і мінливого зовнішнього середовища – це:
 - а) виробничо-технічний потенціал підприємства;
 - б) інноваційний потенціал підприємства;
 - в) конкурентний потенціал підприємства;
 - г) технічний потенціал підприємства.
4. Захисна стратегія опирається на інноваційну політику такого типу:
 - а) ризикового;
 - б) еволюційного;
 - в) витратного;
 - г) залежного.
5. Тип інноваційної політики, спрямований на піонерне впровадження радикальних інновацій, створених фірмою – це:
 - а) революційний тип;
 - б) опортуністичний тип;
 - в) наступально-ризиковий тип;
 - г) наступальний тип.

6. До головних завдань інноваційної політики наступального типу не належить:

- а) моніторинг споживчого ринку з метою своєчасного виявлення нових запитів споживачів та нових ринкових сегментів;
- б) внесення змін у внутрішнє середовище фірми, необхідних для швидкого впровадження новацій;
- в) підтримка діяльності власних спеціалізованих науково-дослідницьких підрозділів;
- г) стимулювання ініціативності працівників фірми у продукуванні нових ідей, організація внутрішньофірмового підприємництва;
- д) забезпечення умов для підвищення конкурентоспроможності продукції, що випускається фірмою, з метою утримання зайнятої частки ринку.

7. Норми, правила організаційної поведінки, що встановлюють взаємозв'язок між розвитком підприємства і напрямками його інноваційної діяльності – це:

- а) елементи інноваційної політики;
- б) принципи формування інноваційної політики;
- в) принципи здійснення інноваційної політики;
- г) все перелічене вище.

8. Необхідність залучення до процесу розробки інновацій всіх внутрішніх елементів підприємства – це принцип:

- а) комплексності;
- б) плановості;
- в) цілісності;
- г) цілеспрямованості;
- д) інформаційної забезпеченості.

9. Завдяки якій складовій інноваційної політики менеджмент підприємства має змогу вивчити структуру товарного ринку і прийняти рішення щодо форм і методів розвитку конкурентного середовища на ньому:

- а) технічній політиці;
- б) маркетинговій політиці;
- в) політиці у галузі науково-дослідних і проектно-конструкторських робіт;
- г) політиці структурних змін;
- д) інвестиційній політиці.

10. Метод комплексного техніко-економічного дослідження об'єкта з метою розвитку його корисних функцій за оптимального співвідношення між їх значущістю для споживача і витратами на їх здійснення – це...

6. Методи навчання

Методи навчання є одним з найважливіших компонентів навчального процесу. У процесі навчання зв'язок методу з іншими компонентами зворотній: метод є похідним від цілей, завдань, змісту, форм навчання; водночас він суттєво впливає на можливості їх практичної реалізації.

Під час викладання дисципліни «Публічне управління інноваційною діяльністю» застосовуються наступні методи навчання:

I. Методи організації і самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності

I.I. Методи навчання за джерелом передачі та сприймання інформації:

- словесні (лекція, пояснення, семінарське заняття),
- наочні (ілюстрація, демонстрація, презентація),
- практичні (дослідження, практичні роботи, реферати, індивідуальні

семестрові завдання)

- опрацювання літературних джерел;

I.II. Методи навчання за логікою передачі і сприймання навчальної інформації:

- індуктивні (від одиничного до загального, від конкретного до абстрактного)

- дедуктивні (сприяє засвоєнню навчального матеріалу на основі узагальнень: від загального до одиничного);

I.III. Методи навчання за рівнем самостійності (напруженості) пізнавальної діяльності, якого досягають студенти, працюючи за схемою навчання, запропонованою викладачем:

- репродуктивний,
- проблемний,
- частково-пошуковий,
- дослідницький;

I.IV. Методи навчання за ступенем керівництва навчальною роботою

- навчальна робота під керівництвом викладача (практична робота в аудиторії);

- самостійна робота студента;

II. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності

- ділова або рольова гра,
- дискусія,
- «мозкова атака»,
- аналіз конкретних ситуацій,
- проблемна лекція
- кейс-метод
- баскет-метод....

7. Форми контролю

При вивченні дисципліни «Публічне управління інноваційною діяльністю» застосовуються наступні методи контролю: усний і письмовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань, тестового контролю тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення модульної оцінки і враховуються при визначенні підсумкової оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на лекціях відповідно до конкретних цілей, засвоєння змістових модулів (проміжний контроль) – на підсумкових заняттях.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- розв'язування задач;
- виконання творчих завдань (кейси);
- тестовий контроль;
- розбір документації (баскет-метод)...

Модульний контроль є складовою кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Завданням модульного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час засвоєння окремого модуля дисципліни. Модуль – це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з навчальної дисципліни. Кожен окремий модуль включає завдання для самостійної роботи, письмові контрольні роботи тощо. Модульна оцінка – це сума балів, отриманих студентом за виконання всіх видів робіт, передбачених цим модулем.

Поточний контроль здійснюється під час проведення модульного контролю.

Підсумковий контроль засвоєння модулів здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих модулів.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку та екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни «Інноваційний менеджмент».

Формами контролю засвоєння основного матеріалу курсу визначаються:

1. Опитування студентів під час проведення практичних занять.
2. Контрольні письмові роботи (тести) в аудиторії на практичних заняттях як результат засвоєння матеріалу трьох попередніх тем.
3. Індивідуальні завдання (реферати та підсумкові роботи) для самостійного опрацювання додаткового матеріалу по тематиці курсу.
4. Екзаменаційне завдання як результат вивчення всього курсу.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

9. Методичне забезпечення

- 1.Робоча програма навчальної дисципліни «Публічне управління інноваційною діяльністю». Витвицька О.Д. НУБіП України, 2020 р. - 14 с.
- 2.Методичні вказівки для самостійного вивчення курсу «Державне управління інноваційною діяльністю». Витвицька О.Д., Пабат В.О. НУБіП України, 2016 р. - 98 с.

10. Рекомендована література

Основна

1. Державне управління інноваційною діяльністю. Навчальний посібник /О.Д. Витвицька, М.М. Кулаєць/ Київ: Видавничий центр «Агрармедіагруп» 2019.- 250 с.
2. Економіка і організація інноваційної діяльності: Практикум (Гриф МОН) / О.Д. Витвицька, М.М. Кулаєць, В.А., Скрипниченко/ – К.: ННЦ ІАЕ, 2014. –320с.;
3. Основи інноваційної діяльності аграрної сфери. Посібник. (Гриф МОН) /О.Д. Витвицька, М.М. Кулаєць, В.А. Скрипниченко/ Київ: Видавничий центр «Агрармедіагруп» 2010.- 326с.
4. Витвицька О.Д. Інноваційний розвиток підприємств аграрного сектору. Монографія. / О.Д. Витвицька/ К.: «Аграр Медіа Груп», 2012. – 407 с.;
5. Інноваційно-інвестиційні процеси в аграрному секторі: нормативний аналіз та

економетричні методи дослідження впливу на суспільний добробут: Монографія / Витвицька О.Д., Скрипниченко В.А., Семенов В.В., Кулаєць М.М. – К.: ННЦ ІАЕ, 2009. – 290с.

6. Шумпетер Й. Теория экономического развития: Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры / Й. Шумпетер./ – М. : Прогресс, 1982. – 456 с.

7. Янсен Ф. Эпоха инноваций / Ф. Янсен/ ; пер. с англ. – М. : ИНФРА-М, 2008. – 300 с.

Додаткова

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, N 36, ст.266. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15>.

2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» № 284-XIV від 01.01.1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. - № 2-3. – Ст. 20.

3. Закон України «Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності» № 1977-XII від 25.03.1992 р. (зі змінами і доповненнями згідно Закону 2261-IV від 16.12.2004.) // Відомості Верховної Ради. – 1992. – №12. – Ст. 165.

4. Innovations in Public Expenditure Management: Country Cases from the Commonwealth / Edited by Andrew Graham. – London, U.K.: Commonwealth Secretariat and Institute of Public Administration of Canada, 2011. –108 p.

5. Portfolio Management Making the Most of Limited Resources: Harnessing Program Management To Empower State and Local Governments [Електронний ресурс]. – VA : RG Perspective. – 2013. – Режим доступу : <https://www.robbinsgioia.com/downloads/perspectives/pm-making-the-most.pdf>.

6. Kwak Y.H. Project Management in Government: An Introduction to Earned Value Management (EVM) / Kwak Y.H., Anbari F.T. – IBM Center for the Business of Government. – 2010. – 43 pages.

7. Pilkaitė A. Changes in Public Sector Management: Establishment of Project Management Offices – A Comparative Case Study of Lithuania and Denmark / Austėja Pilkaitė, Alfredas Chmieliauskas // Viešoji politika ir administravimas public policy and administration. – 2015. – Vol. 14 – № 2. – P. 291–306.

11. Інформаційні ресурси

<https://rada.gov.ua>

<https://www.kmu.gov.ua>

<https://liga.net>

<http://www.ukrstat.gov.ua>

<https://www.sfii.gov.ua>

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2919>